

Osa 8: Toimintaympäristön muutos

Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp

Toimittaneet Tuija Takala, työryhmä Hanna Järvisalo ja Laura Hyvärinen

VIERKO 2 <https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko-2/>

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Sisällys

1. Toimintaympäristö	3
2. Mikä voi muuttua toimintaympäristössä?	5
3. Toimintaympäristöt ja megatrendit	11
4. Toimintaympäristön muutos liiketoimintasuunnitelmaan	13
Lähteet	

1. Toimintaympäristö

Lähiympäristön, yhteiskunnan ja muun maailman asiat ja ilmiöt vaikuttavat yritykseen. Yritys toimii siinä ympäristössä.

Ulkoinen toimintaympäristö eli liiketoimintaympäristö, tarkoittaa asioita yrityksen ulkopuolella, jotka vaikuttavat yritykseen. Yritys ei voi vaikuttaa niihin asioihin, mutta voi ottaa ne huomioon ja sopeutua niihin.

Yrityksellä on myös **sisäinen** toimintaympäristö. Se tarkoittaa yrityksen omia asioita:

- Millaisia työntekijöitä yrityksellä on?
Mitä työntekijät osaavat?
Ovatko he sitoutuneita yritykseen eli haluavat olla siellä töissä?
- Millainen on työpaikan kulttuuri ja ilmapiiri?
- Mitä resursseja yrityksellä on?
Resursseja ovat esimerkiksi
 - yrityksen tilat
 - laitteet
 - taloustilanne.
- Miten yritystä johdetaan?

Yrityksen täytyy tietää toimintaympäristön asiat, jos se haluaa menestyä. Silloin yritys voi suunnitella, miten se löytää uusia mahdollisuuksia tai ottaa huomioon vaaroja ja uhkia.

Tässä osassa käsitellään
ulkoista toimintaympäristöä.
Yrittäjän on hyvä myös miettiä
yrityksen sisäisiä asioita,
että yritys menestyy.

2. Mikä voi muuttua toimintaympäristössä?

Yrityksen toimintaympäristöön vaikuttaa monet asiat.

Kuvassa on esimerkkejä.

Taloudellinen tilanne

Yhteiskunnan taloudellinen tilanne tarkoittaa sitä, miten hyvin maan tai alueen talous toimii.

Alue voi olla esimerkiksi Euroopan unioni.

Yhteiskunnan talouden tilanteesta kertoo esimerkiksi talouskasvu, työttömyysaste ja inflaatio (hinnat nousevat).

Esimerkkejä taloudellisista asioista, jotka vaikuttavat yritykseen.

- Hinnat nousevat eli inflaatio:
Yritys tarvitsee raaka-aineita ja niiden hinnat nousevat.
Yrityksen täytyy nostaa tuotteen hintaa tai keksiä toinen tapa maksaa raaka-aineet.
Inflaatio aiheuttaa myös sen, että kuluttaja eli asiakas voi käyttää

vähemmän rahaa kuin ennen,
koska samat asiat maksavat enemmän.

Moni asiakas säästää rahaa niin,
että ostaa vaan pakolliset, tarpeelliset asiat
ja säästää esimerkiksi palveluista.

- Koron hinta muuttuu (korkeiden taso).
Se vaikuttaa esimerkiksi lainaan,
jota yrityksellä on.
- Asiakkaat ostavat eri tavalla (kysyntä muuttuu).
Yrityksen täytyy tarkistaa valikoima
ja miten yrityksen tuotteita voi ostaa.

Politiikka ja laki

Yhteiskunnan poliittinen tilanne ja lait
vaikuttavat yrityksiin.

Poliittinen tilanne tarkoittaa sitä,
ketkä käyttävät valtaa,
minkälaisia päätöksiä valtaa käyttävät tekevät
ja minkälaisia mielipiteitä ja arvoja ihmisillä yhteiskunnassa on.
Päätökset vaikuttavat siihen,
miten yritykset voivat toimia
ja mitä liiketoimintaa voi tehdä.

Laki määrittää,
mitä sääntöjä ja periaatteita maassa on.
Myös sillä on vaikutus siihen,
miten yritykset toimivat.
Laki esimerkiksi määrää,
mitkä elinkeinot ovat luvanvaraisia.

Siitä kertoo luku 9.

Poliittinen tilanne ja laki voi vaikuttaa yritysten toimintaympäristöön esimerkiksi näin:

Kun uusi laki yhteiskunnassa tai laki muuttuu,
Muutos voi vaikuttaa

- kaikkien yritysten toimintaan,
esimerkiksi yritysverotus kasvaa
tai yrityksen pitää raportoida uusia asioita.
- toimialan liiketoimintaan
esimerkiksi liiketoiminnan osa-alue muuttuu luvanvaraiseksi
tai toimialan sääntely muuttuu

Esimerkki 1

Tulee uusi laki,
että energiajuomia ei saa myydä alle 15-vuotiaille.
Yrityksellä,
joka tekee energiajuomia,
on vähemmän asiakkaita.

Esimerkki 2

Suomessa on tuottajavastuu tietyillä aloilla.
Se tarkoittaa,
että tietyn toimialan tuottajat
ovat vastuussa tuotteiden jätehuollosta.
Toimintaympäristö voisi muuttua niin,
että tuottajavastuu koskee jotain uutta alaa.
Esimerkiksi tulevaisuudessa
tekstiilialalla on tuottajavastuu.

Myös **kansainvälinen ympäristö** voi muuttua,
koska kansainvälinen politiikka
tai maiden suhteet tai lait muuttuvat.

Esimerkiksi:

- Tullimaksut muuttuvat
ja se vaikuttaa kannattavuuteen.
- Jonkun maan tuotteita boikotoidaan
esimerkiksi maan politiikan takia.
- Maat käyvät sotaa,
ja liiketoimintaa on vaikea tai mahdoton tehdä.

Teknologian kehitys

Teknologia kehittyy koko ajan.

Silloin tulee uusia keksintöjä ja automaatiota.

Automaatio tarkoittaa,

että laite tai järjestelmä tekee työtehtäviä itsenäisesti.

Se muuttaa sitä,

mihin ihmisen työtä tarvitaan.

Yritys voi toimia tehokkaammin kuin ennen,

kun se käyttää teknologiaa.

Teknologia voi myös korvata työtä,

jota ihminen tekee.

Esimerkiksi:

- Yritys myy palvelua,
jossa ihmiset kääntävät tekstin suomesta englanniksi.
Teknologia kehittyy
ja tietokone kääntää tekstin toiselle kielelle tehokkaasti.
Yrityksen täytyy muuttaa liiketoimintaa
tai perustella,
miksi kannattaa ostaa teksti,
jonka ihminen on kääntänyt.

- Yritys kehittää uuden teknologian,
jota monet yritykset, organisaatiot tai kuluttajat tarvitsevat.

Sosiaaliset asiat:

ihmisten toiminta ja kulttuuri

Ihmisen toiminta voi muuttua, esimerkiksi

- käyttäytyminen
- arvot
- asenteet
- elämäntavat.

Se vaikuttaa kysyntään:

ihmiset haluavat ostaa eri lailla kuin ennen.

Myös väestön ikä vaikuttaa toimintaympäristöön:

minkäikäisiä kuluttajia markkinoilla on

ja miten se vaikuttaa kysyntään?

Esimerkiksi väestön ikääntyminen

tarkoittaa sitä,

että yhteiskunnassa on paljon vanhoja ihmisiä.

Se vaikuttaa siihen,

mitä tuotteita tai palveluita tarvitaan.

Ympäristön muutos

Ympäristön asiat vaikuttavat yritykseen.

Ympäristön muutos voi tarkoittaa esimerkiksi
uusia lakeja tai säädöksiä

tai uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia.

Ympäristön muutos vaikuttaa siihen,
kuinka paljon on raaka-aineita.

3. Toimintaympäristöt ja megatrendit

Toimintaympäristöön vaikuttavat myös megatrendit.

Megatrendi on suuri muutos,

joka vaikuttaa moniin ihmisiin ja asioihin.

Megatrendi muuttaa yhteiskuntaa, taloutta tai ympäristöä.

Megatrendejä ovat esimerkiksi

- digitalisaatio
- ilmastonmuutos
- väestön ikääntyminen.

Digitalisaatio tarkoittaa,

että koko ajan enemmän asioita

tapahtuu verkossa/netissä tai tietokoneen avulla.

Esimerkiksi palvelut

ja ihmisten vuorovaikutus on netissä.

Ilmastonmuutos tarkoittaa,

että sää ja maapallon lämpötilat muuttuvat.

Se voi aiheuttaa esimerkiksi

hirmumyrskyjä tai kuivuutta.

Väestön ikääntyminen tarkoittaa,

että ihmiset elävät pidempään kuin aiemmin

ja lapsia syntyy vähemmän.

Sitten väestön keski-ikä on korkea,

koska vanhoja ihmisiä on enemmän kuin nuoria.

Miten nämä esimerkin megatrendit

vaikuttavat toimintaympäristöön?

Megatrendit tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja joitain voi jäädä pois.

Esimerkiksi ilmastonmuutos voi aiheuttaa sen,
että täytyy rakentaa taloja eri tavalla
tai keksiä tapoja suojautua säältä.

Väestön ikääntyminen vaikuttaa
esimerkiksi terveydenhuoltoon:
tarvitsemme enemmän palveluja vanhoille ihmisille.
Väestön ikääntyminen tarkoittaa myös,
että työvoimaa on vähemmän.
Yrityksen kannalta se voi vaikuttaa siihen,
kenelle palveluita kannattaa tehdä ja myydä

4. Toimintaympäristön muutos liiketoimintasuunnitelmaan

Kirjoita liiketoimintasuunnitelmaan

- Mikä voi muuttua yhteiskunnassa ja yrityksen muussa toimintaympäristössä?
- Miten muutos voi vaikuttaa asiakkaan haluun tai kykyyn ostaa tuotetta tai palvelua?

Kirjoita vastaus liiketoimintasuunnitelman kohtaan 8.

Lähteet

Dufva, M. & Kiiski-Kataja, E. & Lähdemäki-Pekkinen, J. 1.1.2026. Megatrendit 2026. <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2026/>. Viitattu 6.1.2026.

Poussa, L. & Ylikoski, T. s.a. PESTE. <https://www.sitra.fi/tyokalu/peste/>. Viitattu 22.12.2025.

Sitra s.a . Megatrendi. <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/megatrendi/>. Viitattu 22.12.2025.

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO 2-hankkeessa vuosina 2025–2027.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2024 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella.

VIERKO on seitsemänkymmenenyhden (71) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus.
Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko-2>

Oppimateriaalien CC-lisenssi:

[CC BY-SA 4.0 Deed](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) | [Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)